

Beslut om Filosofiska fakultetens riktlinjer för disputation samt utseende av betygsnämnd och fakultetsopponent

Beslut

Fakultetsstyrelsen för filosofiska fakulteten beslutar att "Filosofiska fakultetens riktlinjer för disputation och utseende av betygsnämnd och fakultetsopponent" ska träda i kraft den 3 juni 2021 (se bilaga).

Detta beslut ersätter följande beslut:

- *Information om nya avhandlingar på spikblad* (LiU 1264/05-55, med beslutsdatum den 12 oktober 2005),
- *Disputation utanför universitetet - inom eller utom landet* (LiU 237/06-10, med beslutsdatum den 26 april 2006),
- *Filosofiska fakultetens jävsregler vid disputation och licentiatseminarium* (LiU-2016-00862, med beslutsdatum den 2 juni 2016) samt
- *Anvisningar för disputation samt kriterier för utseende av betygsnämnd och fakultetsopponent* (LiU-2018-02577, med beslutsdatum den 20 september 2018).

Beslutet ska föras in i Linköpings universitets (LiU:s) regelsamling.

Skäl till beslut

Den 23 november 2020 fattade LiU beslut om riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå (LiU-2020-03965). I beslutet uppdrogs till fakulteterna att se över och revidera de fakultetsspecifika riktlinjer och rutiner som rör forskarutbildning så att dessa överensstämmer och kompletterar de universitetsgemensamma riktlinjerna.

Det innehåll som funnits i tidigare gällande beslut avseende disputation och utseende av betygsnämnd och fakultetsopponent inom Filosofiska fakulteten förs över till föreliggande beslut i syfte att tydliggöra och samla samtliga regler i ett och samma beslut. Vissa formuleringar har justerats för att överensstämja med de universitetsgemensamma riktlinjerna.

Handläggningen av beslutet

Detta beslut har fattats av Filosofiska fakultetens styrelse efter föredragning av utbildningsledare Charlotta Einarsson.

I beslutet har deltagit dekan och ordförande Karin Axelsson, ledamöterna; Lena Adamson, Mattias Arvola, Bodil Axelsson, Policarpio Bernerstedt, Maria Brandén, Mathias Broth, Asta Cekaite, Henrik Danielsson, Åsa Danielsson, August Goldhahn och Joakim Kärnberg. Därutöver har närvarit utbildningsledare och bitr kanslichef Charlotta Einarsson (föredragande), kanslichef Magnus Vik samt koordinator och sekreterare Pia Brink.

Ärendet bereddes av Filosofiska fakultetens forskarutbildningsnämnd den 26 april 2021. Vid mötet deltog nämndens ordförande Mathias Broth, ledamöterna Ericka Johnson, Eva Lövbrand, Nigel Musk, Andreas Wallo, Sam Thellman (doktorandrepresentant StuFF) samt nämndens sekreterare Charlotta Einarsson.

Redaktionen för regelsamlingen har granskat beslutets form.

Karin Axelsson
Dekan

Charlotta Einarsson
Utbildningsledare

Filosofiska fakultetens riktlinjer för disputation samt utseende av betygsnämnd och fakultetsopponent

1 Bakgrund

Bestämmelser om doktorsexamen och disputation finns i 6 kap. högskoleförordningen (1993:100) samt i ”Riktlinjer för utbildning och examination på forskarnivå” (LiU-2020-03965).

I dessa riktlinjer specificeras de regler som gäller för disputationer inom Filosofiska fakulteten vid Linköpings universitet (LiU).

2 Doktorsavhandlingens form och språk

En doktorsavhandling utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografi) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med andra personer (sammanläggningsavhandling). Vid samförfattande ska doktorandens insats redovisas. Sammanläggningsavhandling ska bestå av samtliga texter – som särtryck om de publicerats, annars som manuskript – samt i förekommande fall en sammanfattande text (kappa).

Doktorsavhandlingen ska skrivas på svenska, danska, norska, engelska, franska eller tyska. En avhandling som är skriven på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa. Om avhandlingen är skriven på franska, tyska, danska eller norska ska det finnas en sammanfattning både på svenska och engelska. Till doktorsavhandlingen fogas ett kortfattat engelsk- och svenskspråkigt referat (abstract), vilket även trycks på ett s.k. spikblad. På spikbladet ska också uppgifter om tid och plats för disputationen anges.

3 Anmälan om disputation

Huvudhandledaren ska anmäla disputation till Filosofiska fakultetens forskarutbildningsnämnd på för ändamålet särskilt utformad blankett där förslag på fakultetsopponent, ordförande vid disputationen, ledamöter i betygsnämnd (inklusive ersättare) och tid för disputationen framgår.

Anmälan ska vara fakulteten tillhanda senast två veckor före forskarutbildningsnämndens nästkommande sammanträde. Tiden mellan det att anmälan behandlas i forskarutbildningsnämnden och disputation bör vara minst två månader.

4 Tid och plats för disputation

Disputationen ska äga rum under terminstid och under normal svensk kontorstid i en lokal vid LiU. Om särskilt skäl finns kan disputationen helt eller delvis genomföras via videokonferens, länk eller motsvarande. Särskilt skäl kan exempelvis vara omständigheter som omöjliggör nationella eller internationella resor. Om disputation ska äga rum på annan tid än terminstid erfordras synnerliga skäl och särskilt medgivande av dekan.

Vid Filosofiska fakulteten får inte mer än en disputation äga rum samtidigt.

Lokal för disputationen bokas av institutionen. Fakultetskansliets handläggare svarar för att tid och plats för disputation tillkännages på universitetets officiella anslagstavla i god tid före disputationen.

5 Kriterier för utseende av betygsnämnd och fakultetsopponent

Betyg för en doktorsavhandling beslutas av en betygsnämnd, som utses särskilt för varje disputation. Vid betygssättningen ska hänsyn tas både till innehållet i avhandlingen och avhandlingens offentliga försvar.

En betygsnämnd består av tre eller fem ledamöter. Vid Filosofiska fakulteten tillämpas principen att majoriteten av ledamöterna i betygsnämnden ska utses bland lärare vid annat lärosäte eller motsvarande. Ledamot i betygsnämnd ska ha minst docentkompetens eller motsvarande utländsk kompetens. Endast om synnerliga skäl föreligger kan annan person utses till ledamot. Den som varit handledare för doktoranden får inte ingå i betygsnämnden.

Vid utseende av betygsnämnd utses även en ersättare som kan träda in i det fall en av ledamöterna i betygsnämnden inte kan närvara p.g.a. akut uppkommet förhinder. Ersättaren kan vara anställd vid LiU. I det fall en av de ordinarie ledamöterna i betygsnämnden är anställd vid LiU får dock inte den ordinarie ledamoten och ersättaren vara anställda vid samma institution.

Olika kön ska vara representerade i betygsnämnden. Endast om synnerliga skäl föreligger kan betygsnämnd bestående av endast ett kön utses.

Opponenten ska inneha docentkompetens eller motsvarande vetenskaplig kompetens och får inte vara verksam vid LiU. Utländsk opponent ska ha motsvarande vetenskapliga kompetens.

Vid utseende av opponent och betygsnämndsledamöter, inklusive ersättare, ska fastställda jävsregler beaktas, se vidare nedan.

Utifrån förslag från huvudhandledaren beslutar Filosofiska fakultetens forskarutbildningsnämnd på delegation från fakultetsstyrelsen om utseende av ledamöter i betygsnämnd (inklusive ersättare), fakultetsopponent, ordförande vid disputationen samt tid för disputationen. Eventuell anhållan om avsteg från de grundläggande kriterierna för betygsnämndsledamot, ersättare och fakultetsopponent ska utförligt motiveras av huvudhandledaren och bifogas anmälan om disputation.

6 Jävsregler vid disputation

För att säkerställa att examination vid disputationen sker på ett rättssäkert och opartiskt sätt är det av högsta vikt att opponent och betygsnämndsledamöter utses så att jäv inte kan misstänkas föreligga. Ytterst handlar det om lärosätets, handledarens, opponentens, betygsnämndsledamöternas och disputandens trovärdighet och legitimitet. Även om jäv möjligtvis inte föreligger i förvaltningslagens mening, är det olyckligt – inte minst för disputanden – om fokus hamnar på ledamöters eventuella opartiskhet istället för på avhandlingens kvalitet.

Opponent och betygsnämndsledamöter bedöms vara jäviga om dessa:

- aktivt deltagit i handledningen av den forskarstuderande,
- någon gång samförfattat med den forskarstuderande,
- samförfattat med handledare under de senaste fem åren Undantag kan göras då det är uppenbart att sampublikation inte har inneburit ett nära samarbete, exempelvis vid stora samlingsverk med många oberoende författare.
- har annat nära samarbete i professionell mening med handledare eller den forskarstuderande,
- står i beroendeställning till handledare eller den forskarstuderande, eller
- har en uppenbar vänskapsrelation eller ovänskap med handledare eller den forskarstuderande.

7 Publicering samt distribution av avhandling

Doktorsavhandlingar vid Filosofiska fakulteten ska publiceras i fakultetens gemensamma skriftserie Linköping Studies in Arts and Sciences. Den gemensamma skriftserien administreras av fakultetskansliet. Respektive institution lämnar närmare upplysningar om eventuella institutionsspecifika serier.

Om inte copyrighthinder eller andra hindrande omständigheter föreligger ska avhandlingar från Filosofiska fakulteten även publiceras elektroniskt via Linköping University Electronic Press.

Innan avhandlingen publiceras ska avhandlingsmanus genomgått bibliotekets plagiatskontroll.

Inför att doktorsavhandlingen ska publiceras i fakultetens gemensamma skriftserie Linköping Studies in Arts and Sciences ombeds doktoranden att vända sig till fakultetskansliet för att erhålla följande:

- ISBN och ISSN. För att få ett ISBN behövs uppgifter om fullständig titel på avhandlingen, disputationsdatum, doktorandens namn, födelseår samt LiU-id. I det fall avhandlingen ges ut på förlag lämnar förlaget ut ISBN. Detta nummer ska meddelas fakultetskansliet samt biblioteket.
- Linköping Studies in Arts and Sciences-nr.
- Kort fakultetstext (svensk eller engelsk) som ska återfinnas i inledningen av avhandlingen.

Doktoranden bör också i god tid innan avhandlingen färdigställs ta kontakt med biblioteket för att bland annat diskutera strategier för att sprida information om avhandlingen.

Doktorsavhandlingar vid Filosofiska fakulteten ska tryckas i en upplaga om minst 100 exemplar. Dessa exemplar distribueras enligt anvisningarna nedan.

Senast tre terminsveckor före disputationen ska doktorsavhandlingen distribueras enligt följande:

- Till Universitetsbiblioteket levereras tio exemplar. Biblioteket utfärdar digitalt kvitto på leveransen vilket skickas till registrator.
- Till den egna institutionen lämnas det antal exemplar som institutionen beslutat om. Dessa är avsedda dels för intern distribution, dels för distribution till institutioner vid övriga lärosäten i landet. Institutionen svarar för denna distribution. Institutionen utfärdar digitalt kvitto på leveransen, vilket skickas till registrator.
- Till fakultetskansliet levereras fyra exemplar. Något kvitto utfärdas inte.
- Återstående exemplar av avhandlingen fördelas mellan institutionen och doktoranden, varvid doktoranden bör erhålla minst hälften av upplagan.

I de medel som Fakultetsstyrelsen för filosofiska fakulteten avsätter för respektive forskningsmiljö ingår ersättning för tryckkostnader och övriga kostnader för disputation såsom arvode till opponent och resekostnader för opponent och betygsnämndsledamöter.

8 Spikning

Offentliggörande av doktorsavhandlingen (så kallad spikning) ska ske senast tre veckor före disputationen. Spikningen föregås av tillstyrkande av dekan att

avhandlingen får spikas. Spikningen sker genom att avhandlingen fysiskt spikas upp på för detta ändamål avsedd anslagstavla. Om synnerliga skäl föreligger kan dekan medge förkortad spikningstid.

Mer preciserad beskrivning av spikningsprocessen förmedlas av fakultetskansliet.

9 Betygsnämndens sammanträde

Efter disputationen ska betygsnämnden sammanträda för att sätta betyg på doktorsavhandlingen. Opponenten och handledarna har rätt att närvara vid sammanträdet. Däremot får inte opponenter eller handledarna delta i betygsnämndens beslut.

Betygsnämnden utser ordförande inom sig. Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Om betygsnämndens ledamöter har olika uppfattning gäller majoritetsbeslut. Beslut om underkänt betyg måste motiveras.

Ett protokoll för disputationen ska innehålla uppgifter om betygsnämndens ledamöter och den som varit ordförande samt den person som deltagit som opponent. Samtliga betygsnämndsledamöter ska underteckna beslutet. Godkänns avhandlingen innehåller beslutet endast denna information. Underkänns avhandlingen ska däremot skälen för detta redovisas.

10 Betyg

Doktorsavhandlingen ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av densamma.

En avhandling som författas av två eller flera personer gemensamt får godkännas som doktorsavhandling om författarnas insatser kan särskiljas.